VISU ZEMJU PROLETĀRIEŠI, SAVIENOJIETIES!

PADOMJU DAUGAVA

LATVIJAS KOMUNISTISKĀS PARTIJAS CENTRĀLĀS KOMITEJAS UN LPSR MINISTRU PADOMES LAIKRAKSTS JĒKABPILS TERITORIĀLĀS KOLHOZU UN PADOMJU SAIMNIECĪBU RAŽOŠANAS PĀRVALDES ZONĀ

61 (2756)
22. gads

Ceturtdien,
1962. gada 4. oktobrī

Maksā
2 kap.

Līvānu pilsētas bibliotēka

Straujākus tempus rudens lauku darbos

Oktobra mēnesi tautā mēdz dēvēt par lapkriti. Tā arī ir, kad rudens stājas savās pilnās tiesībās un dabai uzspiež īpatnējo dzelteno toņu zīmogu. Piebriedušās vārpas devīgās rudens saules siltumā atžirgušas, un lielās platībās nogatavojušās graudaugu kultūras.

Nenoliedzami, zudumu konts šā gada ražas novākšanā dabas stihijas dēļ iznācis visai liels. Lietus neļāva traktoriem rādīties tīrumos, pļaut nobriedušo labību, aizkavēja ziemāju sēju, izslīcināja paprāvās platībās kartupeļus. Bet, lūk, jau 10 dienas ne pilītes nav nolijis no debesīm. Tagad stāvoklis krasi mainījies. Mēs ar pilnu jaudu varam pielietot tehniku tīrumu nokopšanā. Tur, kur līdz šim nācās norīkot daudzus cilvēkus, lai, piemēram, ar rokām nopļautu labību, tagad itin viegli šis uzdevums pa spēkam kombainam ar divu cilvēku apkalpi. Laikam nevajag šeit vēl speciāli norādīt, cik lielā mērā tagad vienkāršāk risināt rudens darbu organizāciju.

Kolhozu un padomju saimniecību paši svarīgākie uzdevumi, kas tagad veicami vienā un tajā pašā laikā, ir ražas novākšana un ziemāju sējas nobeigšana. Gandrīz visas labības kultūras jau nogatavojušās, izņemot vēlu sētos vasarājus, kas sakarā ar labvēlīgajiem laika apstākļiem tagad paspēs ieākties. Kādos laukos vien paveries, visur redzams, ka ilgāk gaidīt vairs nevar. Burtiski uzskaitē jāņem ikviena stunda.

Šajās rudens dienās, kad jārezumē turpat vai gada veikums, laikam nav otra tik nozīmīga ieroča kā labi pārdomāta darba organizācija, kas ļautu izcīnīt uzvaru. Katrs nopļautais, nokultais, izkaltētais hektārs labības ir īsts ieguvums, uzvara. Lūk, kolhozu «Rekords», Asupes, Sudrabkalna tīrumos rudzi gan prāvās platībās nopļauti, bet nevīžīgo laukkopju un viņu vadītāju dēļ pārtikai vairs nav lietojami. Bēdīgs ir rudzu statiņu stāsts šajās un vēl dažās citās saimniecībās. Tos nemākulīgi sastatīja, neapcepuroja un pameta savam liktenim. Ne jau visu vainu var uzvelt lietum. Tādas kļūdas nedrīkst atkārtoties. Nopļautā labība ātrāk nogādājama drošībā, lai tai nedraudētu iespējama samirkšana.

Pārdomātas darba organizācijas galvenais rādītājs ir ātra, izveicīga rīcība, ražošanas spēku un līdzekļu pareiza izmantošana un noslodze. Vairāk un labāk padarīt, lūk, kāda prasība uzstādāma šodien ikvienam, kas atbild par darba organizāciju kolhozā vai padomju saimniecībā, brigādēs. Šinī ziņā ne mazums pārmetumu jāizsaka Čapajeva, Odzienas, Asupes kolhozu priekšsēdētājiem bb. Kalniņam, Zvirbulim, Reinholdam, kā arī lauksaimniecības speciālistiem, kas strādā šajās saimniecībās. Rodas iespaids, it kā siltais, saulainais laiks tur nebūtu bijis. Laika posmā no 25. septembra līdz 1. oktobrim Čapajeva kolhozā novāca tikai 8 hektārus labības, bet nokūla 12 hektārus. Tiesa, vēl apsēja divus hektārus ar ziemājiem. Kartupeļus te neviens nevāca.

Ja labību čapajevieši nepļāva, tad kas gan viņiem kavēja organizēt kulšanu? Kāpēc tikvien sagādāts kā 76 tonnas skābbarības? To gatavot varēja taču jebkuros laika apstākļos! Nelaime cita — šajā kolhozā neuzskaita zaudētās stundas, nemeklē un nenovērš trūkumus organizatoriskajā darbā. Tikai Daugavas upe un nepilni desmit kilometri čapajeviešus šķir no Dignājas kolhoza. Klimata apstākļi un darba spēka bilance vienādi, bet rezultāti dažādi. Dignājieši piecdienā tomēr novāca 38 hektārus labības.

Kolhozā «Padomju Dziņtene» katram laukkopim ir savs noteikts uzdevums. Tā izpildi sistemātiski kontrolē. Izmantojot labvēlīgos laika apstākļus, te vienlaikus veic visus rudens darbus — nokopj tīrumus, kuļ, apsēj plašus masīvus, novāc kartupeļus. Krietni sasparojušies birzieši. Kolhoza priekšsēdētājs b. Erdlāns vienmēr seko cilvēku izvietojumam pa ražošanas iecirkņiem, panāk, ka pieļautās kļūdas ātri novērš, rūpējas par stingru disciplīnu. Nevaram šinī ziņā pieļaut nekādas atlaides. Nav taču noslēpums, ka gausumam, neizdarībai, kas dažās saimniecībās novērojams, būtībā par iemeslu ir vāja darba disciplīna, nepietiekamas prasības, ko ražošanas vadītāji uzstāda saviem cilvēkiem.

Partijas pirmorganizāciju pienākums ir palīdzēt valdēm novērst organizatoriska rakstura trūkumus, nevis aizstājot tās, bet gan izmantojot savas kontroles tiesības, paaugstinot ikviena darbu izpildītāja atbildības sajūtu. Nevar, piemēram, uzskatīt par normālu parādību, ka Odzienas kolhoza valdes sēdēs turpat vai neiztrūkstošs pārrunu temats ir agronoma Bebra žūpības gadījumi. Kam gan vajadzīgs tāds liberālisms pret cilvēku, kas nopietnu stāju dzīvē nomaina pret reibinoša dzēriena malku, lai ar apmiglotu skatu staigātu apkārt un neredzētu, kādā virzienā attīstās notikumi. Nē, pret cilvēkiem, kas pazaudējuši zemkopja goda sajūtu, kuriem nelīdz biedrisks padoms, vajag vērsties ar vispārēju nicināšanu, saucot viņus pie likumīgas atbildības.

Ikvienā vietā partijas pirmorganizācijām jābūt nomodā par to, lai darba izpildītājus materiāli ieinteresētu un arī morāli stimulētu. Dažuviet šo acīm redzamo nepieciešamību saprot pārāk šēmatiski. Asupes kolhoza vadītāji, piemēram, neko labāku nav izgudrojuši, kā noteikt tādu papildapmaksas kārtību: «Ja kolhoznieks pārsniedz noteikto izstrādes dienu minimumu mēnesī (izstrādes diena nebūt nav tas pats kas darba diena—red.), tad par izstrādes dienām attiecīgajā mēnesī piemaksā par katru dienu 20 kapeikas.» Bet kur tad palikusi tiešā ieinteresētība darba ražīguma kāpināšanā? Tas taču pats svarīgākais, izšķirošais tempu kāpināšanas ziņā.

BIEDRI KOLHOZNIEKI UN PADOMJU SAIMNIECĪBU STRĀDNIEKI! ORGANIZĒTI UN ĀTRI VEIKSIM ŠĀ RUDENS LAUKU DARBUS!

Kolhoznieki pārdod kartupeļus valstij

Kartupeļu pārdošana valstij—ļoti svarīgs uzdevums. Šis pārtikas produkts nepieciešams mūsu pilsētu strādniekiem, kas atšķirībā no lauku ļaudīm, pilnīgi pakļauti tirdzniecības tīkla apgādei. Krustpils ciema padome griezusies pie kolhoza «Ļeņina karogs» biedriem ar aicinājumu pārdot valstij savās piemājas zemēs izaudzēto kartupeļu pārpalikumus.

Ļaudis aicinājumam atsaukušies. Lūk, Lūcija Lauka pārdevusi 241 kilogramu kartupeļu, Alberts Svilķis — 137, Andrejs Grebža — 153 kilogramus. Te varētu minēt virkni kolhoznieku uzvārdu. Pieņemšanas punktā — ciema veikalā kartupeļus no piegādātājiem pieņem veikalvede E. Kociņa.

—Pāris dienu laikā esam iepirkuši tuvu pie piecām tonnām kartupeļu, — stāsta veikalvede.

Par valstij pārdotiem kartupeļiem patērētāju biedrība patlaban maksā 12 kapeikas par kilogramu un par katriem pieciem kilogramiem piešķir tiesības iegādāties par valsts noteikto cenu vienu kilogramu kombinētās lopbarības.

Mūsu korespondentu punkts
Krustpils ciemā

Par 100.000 kbm betona

Attēlā: būvbedrē patlaban betonē kreisā krasta nostiprinājuma balstus, bet brigadierim A. Volosovam jādomā par nākamo darba vietu. Viss jāparedz, laikus jāsagatavo. Cilvēki un tehnika dīkā nedrīkst stāvēt ne pusstundu.

K. DAŅIĻEVIČA teksts un foto

Pļaviņu HES betonētāju brigādei, kuru vada komunists Aleksejs Volosovs, spēkstacijas būvē uzticēts visatbildīgākais uzdevums — pamatu likšana. Neliela daļiņa — 63.000 kbm betona kopš vēsturiskā pagājušā gada 17. oktobra jau ielikta. Betonēšana nerimstas ne dienu, ne nakti. Viens pēc otra milzīgie armatūras karkasi tiek piepildīti ar pelēcīgu saistošu masu, pa 130—150 kbm betona maiņā.

Pirmsoktobra dienās darbu fronte būvbedrē izvērsusies. Vairākas brigādes, tai skaitā arī betonētāji, stājušies komunistiskā darba sardzē. Draudzīgais betonētāju kolektīvs kopā ar dzelzsbetona izstrādājumu un konstrukciju rūpnīcas ļaudīm sacenšas par to, lai līdz decembra beigām izpildītu šīgada saistības — HES pamatu būvē ieliktu 100.000 kbm betona.

Jau 8,7 tonnas

Sakarā ar lietaino laiku šinī gadā daudzās rajona saimniecībās ir ļoti slikta kartupeļu raža. Tāpēc Biržu ciema iedzīvotāji, atsaucoties uz valdības aicinājumu, nepārtraukti pārdod kartupeļus valsts iepirkumā. Kartupeļus iedzīvotāji nogādā Biržu ciema veikalā. Pirmā valsts iepirkumā 250 kilogramus kartupeļu pārdevusi Biržu lauksaimniecības arteļa kolhozniece Erna Burtkevica, bet kolhoznieks Otto Manturs — pat 500 kilogramus. Arī Biržu internātskolas darbinieki atsaukušies aicinājumam. Tā, šoferis Ēvalds Lazdiņš pārdevis 180 kilogramus kartupeļu. Uz šī gada 2. oktobri Biržu ciema iedzīvotāji bija pārdevuši valstij 8700 kilogramus kartupeļu.

L. STANKA,
Biržu ciema padomes izpildu komitejas priekšsēdētājs

Viņi prot labi strādāt

Kolhozā «Padomju Dzimtene» veselu mēnesi talkā bija ieradušies Jēkabpils lauksaimniecības tehnikuma I kursa 34 audzēkņi. Neskatoties uz to, ka laiks septembrī bija lietains, viņus varēja redzēt visos kolhoza ražas novākšanas darbos: gan pļaušanā un kulšanā, gan skābbarības gatavošanā un kartupeļu novākšanā. Nekad audzēkņi neatteicās vakaros pastrādāt arī ilgāk. Kolhoza priekšsēdētājs b. Elksnis, agronoms b. Erdlāns, brigadieri bb. Dzenis un Bartmans ļoti pateicīgi tehnikuma audzēkņiem par viņu teicamo darbu.

A. PUŠPURS

Nekavējoties uzsākt cukurbiešu piegādi rūpnīcai

Cukurbiešu trūkuma dēļ cukurfabrika joprojām vēl nav uzsākusi darbu. Visu kolhozu un padomju saimniecību vadītāju un speciālistu uzdevums nekavējoties organizēt cukurbiešu masveida novākšanu un nodošanu fabrikai, lai valdības noteiktā termiņā tā uzsāktu biešu pārstrādāšanu.

«Ikkatrai saimniecībai,» teikts Ministru Padomes lēmumā, «cukurbiešu nodošanas plāns līdz šī gada 5. oktobrim jāizpilda par 20 procentiem.» Tādi lieli cukurbiešu audzēšanas meistari kā kolhozi «Zelta vārpa», «Birži», «Lauksezers», «Dignāja», «Vīpe» pat šodien vēl nedomā par biešu novākšanu un piegādi. Šāda vilcināšanās ir nevietā. Tā nes tikai zaudējumus valstij un saimniecībai. Tomēr ne jau visur cukurbiešu sagāde atstāta pašplūsmai. Kolhozos «Staburags», «Arājs» un citos biešu novākšana un nodošana vēršas plašumā. Kolhozā «Viesīte» jau novākts ap 8 hektāri biešu un sagatavotas nodošanai ap 50 tonnas. Noraktajām cukurbietēm tūlīt tiek apgrieztas lapas un tās pieved pie ceļiem. Tādējādi samazinās zudumi un transporta dīkstāve iekraušanā.

Ievērojot šī gada nelabvēlīgos laika apstākļus, cena nododamajām cukurbietēm paaugstināta līdz 33 rubļiem par tonnu. Palielināts arī graizījumu izsniegšanas daudzums par nodotajām bietēm.

Laukkopju godpilns pienākums— izmantot labvēlīgos laika apstākļus tūlītējai cukurbiešu novākšanai un nodošanai. Izpildīsim valdības lēmumu — nodrošināsim cukurfabriku ar nepieciešamajām izejvielām!

V. ZEMĪTIS,
cukurfabrikas mikrobiologs

Tas nav otršķirīgs jautājums

Mūsu acu priekšā visas tautas titāniskā darba rezultātā īstenojas Komunistiskās partijas trešā programma — komunistiskās sabiedrības uzcelšanas grandiozais plāns. Vajadzēs daudz pūļu, enerģijas, daudz zināšanu, lai skaitļi pārvērstos par jaunām rūpnīcām un dzīvojamām ēkām, par jaunām elektrostacijām, šahtām, skolām, kultūras pilīm, tautas patēriņa priekšmetu un uztura līdzekļu pārpilnību, par visu to materiālo vērtību un garīgo bagātību kopsummu, bez kurām nevar radīt komunistisko rītdienu.

Lielas prasības dižais mērķis izvirza katram komunisma cēlājam. Tas, kas šodien bija labi, pat teicami, rīt jau izrādīsies nepietiekošs, nepilnīgs. Uzdevumi kļūst komplicētāki.

Jāmācās! Jāstrādā un jāmācās. Varbūt tas ir pats svarīgākais, pats izšķirošākais mūsu panākumu kaldināšanā. Tagad pie grāmatām jāķeras ne tikai jauniešiem, bet arī pusmūža un pat gados veciem cilvēkiem. Grāmata, zināšanas, labāko pieredze, lūk, lielu un mazu panākumu avots.

Jaunajā mācību gadā vispārizglītojošās neklātienes vidusskolas audzēkņu pulks mūsu rajonā sasniedz vairāk nekā 450. Pļaviņu pilsētas konsultācijas punktā kārtējām ieskaitēm gatavojas 64, Daudzeses — 48, Seces — 40, Zasas— 35, Rimicānu — 30 kolhoznieku, strādnieku, kalpotāju, kam nav pabeigta vidējā izglītība.

Rūpniecības kombināta Jēkabpils ķieģeļnīcas vadītājam b. Kozlovskim jau pāri piecdesmit. Pērn viņš pabeidza septīto klasi. Šogad biedrs Kozlovskis turpina mācīties astotajā. Mehāniskās darbnīcas atslēdznieks darba pirmrindnieks Jānis Grantiņš ražošanā pārliecinājies, ka arī viņa arodā nepieciešamas zināšanas, ko dod fizika, matemātika, ķīmija. Pakalpojumu kombināta drēbnieku darbnīcas vadītāja b. Metene teicama sava aroda speciāliste. Arī viņa nākusi pie secinājuma, ka vidusskolas izglītība tai palīdzēs vēl labāk vadīt darbnīcas kolektīvu, panākt, lai drānas, kas šeit izgatavotas, būtu skaistas un gaumīgas. Ne attālums, ne sliktie laika apstākļi nekavē ierasties uz nodarbībām daudzus kolhozniekus, padomju saimniecību strādniekus. Zasas padomju saimniecībā neklātienes vidusskolas konsultācijas punktā mācās 35, bet 20 cilvēki gatavosies Višķu lauksaimniecības tehnikuma šeit organizētajā konsultācijas punktā iestājai vidējās lauksaimniecības mācību iestādēs.

Konsultācijas punktos audzēkņu skaits nav ierobežots. Neklātienes mācību forma vispiemērotākā strādājošiem. Te uzņem bez vecuma ierobežojuma.

Diemžēl, daudzi gados jaunie strādnieki un kolhoznieki šīs iespējas neizmanto. Viņus nemudina un nerosina to darīt arī partijas, komjaunatnes un arodorganizācijas.

— Šogad katrā ziņā mācīsimies neklātienes vidusskolā, — partijas sapulcē dedzīgi runāja Lauku tehnikas apvienības rajona nodaļas komunisti bb. Sudņiks, Mežaraups un citi.

Pagājis jaunā mācību gada pirmais mēnesis. Konsultācijas punktā pie Jēkabpils pirmās vidusskolas, vispārizglītojošā vakara vidusskolā viņu nav. Kāpēc komunistu dedzīgajiem vārdiem nesekoja darbi?

Vairāki simti strādnieku vecumā līdz 30 gadiem ir rajona rūpniecības kombināta darbnīcās un cehos. Strādājošo vidū te pavisam neliels skaits ar pabeigtu vidējo izglītību, tomēr vakara un neklātienes vidējās mācību iestādēs mācās tikai daži desmiti.

Ne vienreiz vien partijas un komjaunatnes sapulcēs šis jautājums bijis pārrunu objekts. Pieņemti lēmumi un rezolūcijas. Diemžēl, to izpildes tempi pārāk gausi.

Kāpēc vēl šodien uzņēmumā tik gausi norīt jaunās tehnikas ieviešana? Kāpēc nav vēriena racionalizatoru kustībai? Kā izskaidrot zemo darba kultūru dažos cehos?

Acīm redzot ar šaurām aroda iemaņām par maz, lai katrs strādnieks varētu radoši strādāt, dot augstas kvalitātes ražojumus, vairāk un lētāku produkciju. Vajadzīgas plašākas zināšanas. To daudziem vēl trūkst.

Bet mūsu celtnieki? Cik jauno celtnieku šodien redzam vispārizglītojošā vakarskolā, neklātienes vidusskolā?

Maz. Loti maz. Bet lai celtu lēti, ātri, izturīgi, daudz jāzina ne tikai arhitektam, inženierim, darbu vadītājam, bet arī namdarim, mūrniekam, krāsotājam un citiem.

Arī mūsu celtniecības organizāciju partijas un komjaunatnes pirmorganizācijas principiāli nerisina šo jautājumu. Celtniecības pārvaldes kadru inspektors un partijas biroja sekretārs H. Geidāns labi pārzina kadru stāvokli. Arī partijas darbu viņš prot. Ne velti viņu komunisti atkārtoti ievēlēja par sekretāru. Tomēr jautājumā par celtnieku vispārējās izglītības līmeņa celšanu viņam pietrūcis neatlaidības.

Arvien biežāk mēs saduramies ar faktiem, kad jaunās, komplicētās tehnikas apkalpošanai uz vietām pietrūkst pietiekami izglītotu kadru.

Pienācis laiks katrā uzņēmumā, kolhozā, padomju saimniecībā nopietni padomāt par strādājošo izglītības līmeņa celšanu. Tas taču svarīgs priekšnoteikums darba ražīguma celšanai. Neviens neapstrīdēs, ka kombainu vieglāk apgūt cilvēkam ar vidējo izglītību nekā ar pamatskolas. Lai kļūtu par pirmās klases šoferi, jābūt labām zināšanām fizikā, ķīmijā, matemātikā. Šādu piemēru ir daudz.

Pati dzīve, lielā komunisma celtniecības Programma diktē — jāmācās. Jāmācās visiem. Zināšanu papildināšana ir milzīga rezerve jaunu panākumu kaldināšanā.

Partijas pirmorganizācijām, komjaunatnei pastāvīgi jāpatur uzmanības centrā šis jautājums.

G. SKUDRA
D. ZELTIŅŠ

Jēkabpils pilsētas darbaļaužu deputātu padomes sesija

Šinīs dienās notika Jēkabpils pilsētas darbaļaužu deputātu padomes septītā sasaukuma IX sesija, kurā izskatīja pilsētas labiekārtošanas darbu gaitu.

Ziņojumos, kurus sniedza komunālo uzņēmumu kombinātu direktori bb. Prutskis un Strazdiņš, kā arī b. Ambrazēviča līdzziņojumā tika norādīts, ka pilsētas labiekārtošanā ir nopietni trūkumi. Tā, no 1962. gadā ieplānotajiem 217,3 tūkstoš rubļiem izlietoti tikai 144,4 tūkstoši. Pilsētas kreisajā krastā bija ieplānots no nelimitētiem līdzekļiem izpildīt darbus par 43.000 rubļiem, taču izpildīts par 6,2 tūkstoš rubļiem.

Ja ielu asfaltēšanas darbi sokas apmierinoši, tad nevaram samierināties ar ūdensvada un kanalizācijas būves gaitu. Tā, Daugavpils celtniecības pārvaldes Jēkabpils iecirknis jau otro gadu Brīvības ielā būvē 200 m garu kanalizāciju. Vēl līdz šim nav iesākta Puškina un Atpūtas parka, kā arī pie slimnīcas paredzētā skvēra izveidošana. Nav ierīkotas ietves Madonas ielā no cukurfabrikas līdz stacijai.

Jau vairākus gadus tiek spriests, ka nepieciešams remontēt Padomju ielu, tomēr pagaidām tālāk par runāšanu netiek.

Deputāts b. Kuģenieks norādīja, ka līdz šim pilsētas padomes izpildu komiteja nepievērš pietiekamu uzmanību veikto darbu pieņemšanai. Tieši tādēļ vairāki darbi jāveic otrreiz.

Vēl līdz šim pilsēta neapmierinoši apgaismota, kaut gan labā krasta apgaismojums nodots «Latvenergo» pārziņā.

Deputāts b. Šlockis atzīmēja, ka pilsētas padomes deputāti neapmierinoši strādā ar vēlētājiem, neaktivizē viņus dažādu pasākumu veikšanai. Vairāki deputāti neatskaitās vēlētājiem.

Par pilsētas labiekārtošanas neapmierinošo gaitu un līdzekļu savlaicīgu neizlietošanu vēl izteicās deputāti bb. Dreimanis, Kodešs, Klīve, Gofmane un citi. Vairāki deputāti norādīja, ka daži uzņēmumi un iestādes, kā, piemēram, sakaru kantoris veic dažādus būvdarbus, nesaskaņojot ar rajona vietējās saimniecības nodaļu.

Sesija pieņēma plašu lēmumu, kurā norādīts, ka tuvākajā laikā jānobeidz kanalizācijas būve. Līdz 1. novembrim paredzēts pabeigt ieplānoto ietvju kapitālo remontu. 1962. g. kapitāli izremontēs Robežu, Gulbju, Dārznieku, Gagarina, Zemgales ielas, kā arī veiks citus pilsētas labiekārtošanas darbus. Uzlikts par pienākumu pilsētas izpildu komitejai un komunālo uzņēmumu kombinātu direktoriem stingrāk kontrolēt veikto darbu kvalitāti.

B. KUŽELIS,
Jēkabpils pilsētas darbaļaužu deputātu padomes deputāts

Oktobrēnu klubs

Pie Jēkabpils rajona pionieru nama noorganizēts oktobrēnu klubs. Divas reizes nedēļā, otrdienās un ceturtdienās pēcpusdienā kluba durvis plaši atvērtas mazajiem apmeklētājiem. Bērni šeit rotaļāsies, klausīsies un lasīs pasakas, zīmēs, veidos. Meitenes mācīsies šūt, adīt un apgūs citas derīgas iemaņas. Mazie kopīgi skatīsies televīzijas pārraides bērniem. Notiks bērnu rīti, dažādi uzvedumi ar kluba dalībnieku piedalīšanos.

Nodarbības bērniem sabiedriskā kārtā apņēmušās vadīt pensionētās skolotājas bb. Mūsiņa, Zikova un citi.

Jau vasaras mēnešos klubs vairākas nedēļas uzņēma mazos viesus. Uz nodarbībām ieradās bērni no vairāk nekā 15 ģimenēm.

Ar šodienu oktobrēnu klubā sākas regulāras nodarbības.

E. DEGRO,
oktobrēnu kluba sabiedriskā vadītāja

Mākslinieka V. Žarinova plakāts. TASS fotohronika

Pavasaris kosmosā

(Atzīmējot 5. gadadienu, kopš Padomju Savienībā palaists pasaulē pirmais Zemes mākslīgais pavadonis)

KOPŠ seniem laikiem cilvēks sapņojis pacelties gaisā. Plašajā debesu zilgmē domās lidoja grieķi un slavināja bezbailīgo leģendāro Ikaru. Ķīniešu un persiešu leģendās, bet vēlāk dažādu zemju rakstnieku — Sirano de Beržeraka, Žila Verna, Herberta Velsa, Alekseja Tolstoja un citu autoru — darbos parādīti cilvēces sapņi nokļūt pasaules izplatījumā.

Taču aizritēja daudz laika, kamēr zinātne un tehnika savā attīstībā izdarīja milzu lēcienu un cilvēks no rožainiem sapņiem un fantāzijām varēja sākt raidīt kosmosā lidaparātus. Lai atrisinātu šo sarežģīto uzdevumu, daudz savā laikā strādājuši izcili Krievzemes dēli. Jau M. Lomonosovs projektēja lidojošas mašīnas, bet kvēlais revolucionārs N. Kibaļčičs cietumā, gaidot nāvessodu, sarakstīja traktātu par reaktīvo kustību. K. Ciolkovskis radīja zinātniski pamatotu kosmonautikas teoriju, aprēķināja un izstrādāja dažādas lidaparātu sistēmas, tai skaitā arī daudzpakāpju raķeti.

Un jo reljefāk iezīmējās kosmonautikas nākotnes kontūras, jo skaidrāk kļuva redzams, cik ļoti grūti ietikt kosmosā. Bija jārada spēcīgi dzinēji, īpaša degviela un speciāli materiāli lidaparātu būvei, jākonstruē sarežģīti mehānismi un jāizstrādā vadības programmas. To visu izdarīt nav iespējams bez progresīvas zinātnes un augsta rūpnieciskā potenciāla.

Padomju tauta pamatoti var lepoties, ka mūsu sociālistiskā Dzimtene izcirtusi ceļu kosmosā, īstenojot cilvēces mūžseno sapni. Pirms pieciem gadiem — 1957. gada 4. oktobrī — Padomju Savienībā sekmīgi palaida pasaulē pirmo Zemes mākslīgo pavadoni. Šis notikums mūžam paliks cilvēces vēsturē kā izciļākā mūsu laikmeta uzvara. Tas kā spogulī parādīja to augsto zinātniski tehnisko līmeni, kādu sasniegusi mūsu zeme, sociālisma dzimtene.

Pirmajam Zemes mākslīgajam pavadonim 1957. gada 3. novembrī sekoja otrais un 1958. gada 15. maijā — trešais. Pēc tam viena pēc otras uz tuvākajiem debess ķermeņiem sāka lidot padomju daudzpakāpju raķetes. Pirmā no tām kļuva par Saules pavadoni, otrā — nogādāja Padomju Savienības vimpeli uz Mēness, trešā — aplidojot Mēnesi, pārraidīja uz Zemi mums neredzamās Mēness puses fotoattēlu. Nākošā raķete devās uz Venēru. Tie bija pirmie soļi ceļā uz kosmosu.

Cilvēks pats pirmo reizi vēsturē devās kosmosā 1961. gada 12. aprīlī, kad Jurijs Gagarins ar kosmosa kuģi «Vostok» pa orbītu aplidoja Zemi. Ņ. Hruščovs šo lidojumu nosauca par pirmo padomju bezdelīgu kosmosā. «TĀ,» 14. aprīlī Sarkanajā laukumā teica Ņ. Hruščovs, «UZLIDOJUSI DEBESĪS PĒC DAUDZIEM MŪSU PAVADOŅIEM UN KUĢIEM, UN TAS PILNĪGI LIKUMĪGI IZRIET NO TĀ MILZĪGĀ ZINĀTNISKĀ UN TEHNISKĀ DARBA, KĀDS TIEK VEIKTS MŪSU ZEMĒ, LAI APGŪTU KOSMISKO TELPU. MĒS JOPROJĀM TURPINĀSIM ŠO DARBU.»

Drīz visa pasaule sumināja Hermani Titovu, kas kosmiskajā kuģī «Vostok-2» veselu diennakti lidoja ap Zemi. Jauns izcils sasniegums bija padomju kosmonautu Andrijana Nikolajeva un Pāvela Popoviča grupveida lidojums ar kosmiskajiem kuģiem «Vostok-3» un «Vostok-4». Drosmīgais cilvēces sapnis par iekļūšanu kosmosa plašumos piepildījās mūsu zemē, kur uzvarējis sociālisms.

Visa progresīvā cilvēce jūsmo par lieliskajiem panākumiem padomju kosmonautikas attīstībā. Nevis maziem, bailīgiem solīšiem, bet gan īstiem milža soļiem iet Padomju Savienība kosmosa apgūšanas ceļu. Mūsu zeme šajā jomā stipri apsteigusi Amerikas Savienotās Valstis. To atzīst arī paši amerikāņi.

Ierīces un aparāti, kas uzstādīti pavadoņos, raķetēs un kosmiskajos kuģos, ļāva veikt plašu zinātnisku novērojumu kompleksu. Iegūtie rezultāti devuši zinātnei jaunus datus, kas neapšaubāmi palīdzēs atrisināt daudzas praktiski svarīgas problēmas. Noskaidrots, piemēram, ka atmosfēras biezums ir krietni lielāks, nekā domāja agrāk, ka tās blīvums noteiktā augstumā atkarīgs no vietas ģeogrāfiskā stāvokļa un diennakts laika. Jaunie dati ir svarīgi laika apstākļu paredzēšanai, mākslīgo pavadoņu, raķešu un kosmisko kuģu kustības precīzai aprēķināšanai.

Liela zinātniska nozīme ir Saules korpuskulāro, ultravioleto un rentgena izstarojumu, kā arī no pasaules izplatījuma plūstošo kos-

Katru dienu izmanto lietderīgi

— Pēdējā nedēļā vasarāji krietni nogatavojas. Kur lietavās vasarāju lauki stāvēja vēl zaļgandzelteni, tagad zem dāsnā saules vaiga vasaras kvieši kļuvuši zeltaini brūni. Šodien domāju šo lauku novākt. Jāsteidz izmantot saulainās dienas. Kas zina, cik ilgi vēl tāds laiks pieturēsies, — spriež kolhoza «Uz priekšu» kombainieris Jānis Ozoliņš, vērodams zilo debess pamali, kad mēs interesējamies par ražas novākšanas gaitu.

Drīz kombaina metāla sirds iepukstējās, un, jaunā mehanizatora rūpīgo un drošo roku vadīts, tas aizlīgoja pa trešās brigādes lauku, aiz sevis atstājot novākto kviešu strēli. Lai cik slikti ir darba apstākļi, jaunais kombainieris cīnās par katru graudaugu lauku, par katru hektāru. Lai smagais milzenis negrimtu mitrajā augsnē, viņš pielika traktora DT-54 kāpurķēdes, kuras ir platākas nekā kombaina.

Skatoties, kādā augsnē jāpļauj, kombainieris pēc vajadzības pieliek otru pakaļējo riteņu pāri. Arī salmu gubotājs noņemts. Paplašinot ritošās daļas virsmu, kombainierim labi padodas pļauja arī mitrajos laukos, tikai tur, lai neiestigtu, vēl vajadzīga prasme pļaut dažādos virzienos. Čaklais kombainieris nerēķinās ar laiku, — ilgi vakara klusumā parasti dzirdama viņa kombaina motora dunoņa, bet prožektoru gaismas kūļi tālu redzami siltajā rudens tumsā.

— Puisis strādā labi, raujas ko var,— stāsta kolhoza ļaudis. Viņa kontā jau pāri par 80 hektāriem graudaugu.

To dienu vasarāju novākšana noritēja arī ceturtajā brigādē, kur tos pļāva mehanizators Bērziņš.

Visi 174 hektāru platībā nopļautie ziemāji nokulti. Saimniecībā lieti mācējuši izmantot pēdējās nedēļas saulaino laiku. Šeit pēdējā piecdienā vien nokults 51 hektārs graudaugu. Tas liecina, ka kolhoza ļaudis nežēlo spēkus, lai ražu ātrāk novāktu, tīrumus nokoptu. Salmus savāc ar zirga grābekļiem vālos, kurus tālāk pie gubu vietām nogādā salmu savācējs. Salmus savāc līdztekus pļaujai un kulšanai, un tādēļ uz 1. oktobri šeit tie bija nenokopti tikai nelielās platībās trešajā laukkopības brigādē, kur tos pašlaik savāc brigādes ļaudis.

Reizē ar ražas novākšanu kolhozā gatavo zemi ziemājiem un sēj. Šogad paredzēts apsēt pēc plāna 190 hektāru ziemāju, tai skaitā 20 hektārus kviešu. Pēdējā piecdienā vien saimniecībā iesēts 17 hektāru rudzu.

— Uz lauka līdz šim varēja tikt tikai lielie traktori DT-54. Tad arī centāmies tos noslogot tā, lai ātrāk veiktu sēju. Aiz sējmašīnas seko minerālmēslu mašīna, reizē augsnē iestrādājam arī mēslojumu, — stāsta valdes priekšsēdētājs b. Lejiņš. Tādējādi visas iesētās graudaugu platības ir saņēmušas vienu centneru kālija sāls un divi centneri fosforītmiltu uz katru hektāru.

Saimniecībā sēja arī lietainās dienās. Tikai tad, tā kā diski pieķepa un sēklu vadi nedarbojās, tos uz laiku noņēma, graudus iestrādājot ar kultivatoru.

— Lūk, vieni no pēdējiem sējumiem, sēti lietainā laikā, taču sadīguši labi, — pastāsta mehanizators Rūdolfs Saliņš, rādot uz kupli sazēlušo rudzu lauku. Viņš strādā kopā ar vecāko traktoristu Albertu Kalniņu uz DT-54 markas traktora, veicot darbu divās maiņās.

— Vakar sagatavojām zemi, šodien sēsim kviešus, —vēl piebilda mehanizators. Strādājot divās maiņās, uz 1. oktobri viņi apsējuši lielāko platību saimniecībā —92 hektārus, bet visā saimniecībā uz šo dienu bija iesēti 100 hektāri ziemāju.

Saimniecības vadība un speciālisti cenšas organizēt darbus tā, lai tie ritētu vienlaikus visos sektoros. Lai operatīvāk varētu vadīt un pārbaudīt darbus, ik vakarus brigadieri kantorī kopīgi ar valdes priekšsēdētāju b. Lejiņu un agronomi b. Pusplato apspriež dienā paveikto, plāno rītdienas darbus. Šai nolūkā kā darbu stimulētājs teicami kalpo arī vietējais radiomezgls, pa kuru runā pats priekšsēdētājs vai speciālisti. Vienam otram talciniekam, piemēram, būvbrigādē strādājošiem Oļģertam Ozoliņam un Gunāram Bērziņam, kad viņi kopā ar citiem būvbrigādes ļaudīm bija nozīmēti palīgā kulšanas darbos, bet pirmajā dienā to bija aizmirsuši un neieradās darbā, vietējais radiomezgls tūliņ atgādināja: —Vai jums nerūp mūsu saimniecības ražas liktenis? Otrajā dienā šie talcinieki strādāja tikpat centīgi kā pārējie.

Valde aktīvi cīnās par to, lai ikviens lauku brigādē strādājošais mehanizators lietderīgi izmantotu katru darba dienu. Kolhozniekiem, kuri neattaisnotu iemeslu dēļ neierodas darbā, valde uzliek sodu, atvelkot pa piecām izstrādes dienām.

Protams, liela nozīme ražas novākšanā, piemēram, ziemāju pļaujā, kulšanā, salmu gubošanā, bija garantētai darba apmaksai. Uz vienu izstrādes dienu — 70 kapeikas un divi kilogrami graudu.

Paredzēta papildapmaksa arī kartupeļu novācējiem.

Tādēļ arī nav jābrīnās, ka saimniecībā visus darbus veic vienlaikus, kāpinot tempus.

Z. BABAĶOVA

Ražas novākšana sokas

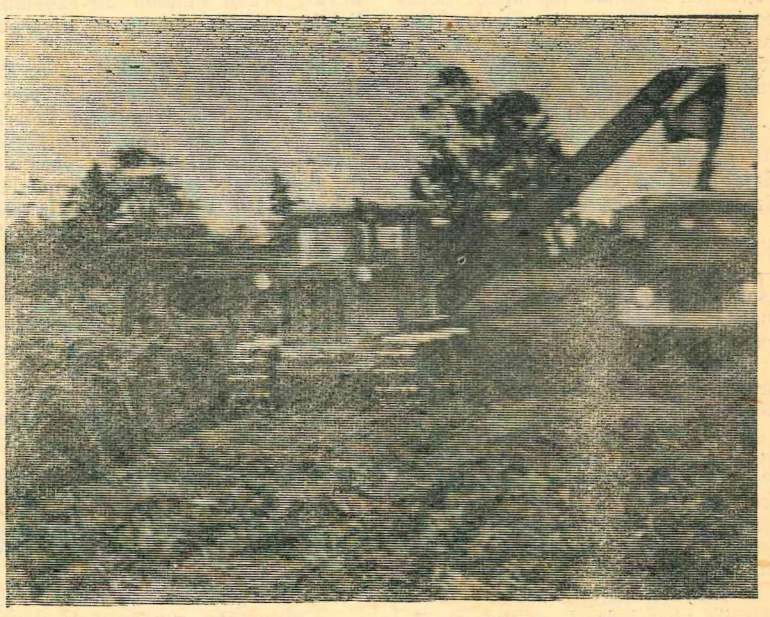

Attēlā: traktorists Vilis Dābols un skābbarības kombaina vadītājs Dainis Irbe novāc pēdējos kukurūzas tīrumus.

D. SLIĶŠĀNA foto

Kārļa Marksa kolhoza ļaudis enerģiski novāc izaudzēto ražu, sēj ziemājus, papildina lopbarības krājumus. Saimniecības mehanizatori cenšas līdz minimumam likvidēt roku darbu ražas novākšanā arī nelabvēlīgos laika apstākļos. Kur vien iespējams, šeit izmanto kombainus, traktorus, sējmašīnas un citus mehanizētos darba rīkus.

Tuvākajās dienās mehanizatori pabeigs skābbarības kultūru novākšanu. Arī ziemāju sēja tuvojas nobeigumam.

Operatīvās atskaites iesniegt laikā un pareizi

Centrālā statistikas pārvalde izstrādājusi operatīvo atskaišu iesniegšanas kārtību, kurā noteikts, ka ziņas par lauksaimniecības darbu gaitu kolhozi un padomju saimniecības nodod valsts statistikas inspektūrā atskaites dienā ne vēlāk kā līdz pulksten 9 no rīta. Nav uzrādāms šinī gadījumā darbs, kas veikts pārskata iesniegšanas dienā. Tomēr operatīvo atskaišu datu ticamības pārbaude rāda, ka daudzu kolhozu un padomju saimniecību vadītāji pārkāpj šo kārtību, nodod ziņas pārāk vēlu vai pavisam aizmirst, ka tās jāiesūta. Piemēram, uz 20. septembri neturēja par pienākumu ziņas sniegt kolhozs «Ļeņina ceļš».

Pārbaudot uz vietas kolhozus «Uz priekšu», «Cīņa» un Druvu padomju saimniecību, nācās konstatēt, ka operatīvās atskaites sastādītas pavirši, tikai vadoties no brigadieru mutiskiem ziņojumiem. Noteikumi paredz, ka statistikas ziņas varam sniegt vienīgi uz dokumentu pamata. Izrādījās, ka dažuviet pavirši uzskaitīts siens un skābbarība. Piemēram, Druvu padomju saimniecības atskaitē uz 15. septembri parādīts, ka sagatavota skābbarība 735 tonnas, bet pēc dokumentiem skaitās tikai 310 tonnas, t. i. par 425 tonnām mazāk, nekā uzrādīts. Uz 15. septembri uzrādīts, ka sagādātas 780 tonnas siena, lai gan pēc dokumentiem ir tikai 596 tonnas jeb par 194 tonnām mazāk nekā rakstīts atskaitē. Tāpat nav attaisnojošu dokumentu vairākām kolhoza «Uz priekšu» atskaitēm. Inspektūra tādas ziņas nevar uzskatīt par pilnīgām.

Kolhozu, padomju saimniecību vadītāju, grāmatvežu, agronomu pienākums ir gādāt, lai atskaites dokumentos teiktais saietos ar faktisko stāvokli saimniecībā. Pretējā gadījumā nākas runāt par mānīšanos.

R. REINOLDE,
valsts statistikas inspektore

LATVIJAS PSR TAUTAS SAIMNIECĪBAS SASNIEGUMU IZSTĀDĒ

Jauni interesanti eksponāti

Latvijas PSR Tautas saimniecības sasniegumu izstāde Rīgā, Mežaparkā, pēdējā laikā papildinājusies ar jauniem eksponātiem. Tas vispirms sakāms par zālēm, kur uzskatāmi un interesanti parādīta transporta, ķīmiskās rūpniecības un būvindustrijas attīstība mūsu republikā.

Visiem transporta veidiem veltītie stendi iepazīstina izstādes apmeklētājus ar dzelzceļa darbinieku, jūras un automobiļu transporta kolektīvu un aviācijas darbinieku pēdējiem sasniegumiem. Tur daudz diagrammu, fotovitrīnu, plakātu, jaunākās aparatūras un iekārtas modeļu. Piemēram, ļoti interesanti ir materiāli, kas rāda iekraušanas un izkraušanas darbu mehanizāciju Torņkalna preču stacijā. Visus smagos darbus tur veic mehānismi. Kādā fotoattēlā redzami spēcīgi steķa celtņi kokmateriālu pārvietošanai. Plaši parādīti arī dzelzceļnieku dzīves apstākļi: viņu vajadzībām uzcelts daudz jaunu dzīvojamo māju, kā arī kultūras un sadzīves iestāžu ēku.

Izstādes apmeklētāji uzzina, ka mūsu republika ieņem pirmo vietu Padomju Savienībā autobusu līniju tīkla ziņā, ka Rīgas jūras ostā kompleksi mehanizēti 73 procenti no visiem darbiem, un daudz citu interesantu ziņu.

Padomju Latvijā strauji attīstās lielā ķīmija. Ķīmiskās rūpniecības apjoms republikā salīdzinājumā ar 1940. gadu palielinājies 75 reizes! Šķiet, ka šodien nav tādu brīnumu, kurus nespētu veikt ķīmija. Lūk, sīka stikla bumbiņa ogas lielumā, bet, to attiecīgi apstrādājot, no tās var izvilkt pavedienu 180 kilometru garumā. No šādiem pavedieniem var izgatavot brīnišķīgus audumus. Nav vairs tālu diena, kad Valmierā stāsies darba ierindā stikla šķiedras rūpnīca un Daugavpilī — liela sintētiskās šķiedras rūpnīca.

Dārzeņu audzēšanā stiklu aizvien vairāk aizstāj polietilēna plēve. Tā ir lētāka par stiklu, laiž cauri ultravioletos starus, saglabā mitrumu, paātrina dārzeņu nogatavošanos siltumnīcās un lecektīs. Rīgas polietilēna fabrikas stendā izstādīti dažādi šā uzņēmuma izstrādājumi — daždažādas caurules, skaisti trauki, komplicētas mašīnu detaļas. Rīgas gumijas izstrādājumu fabrika «Sarkanais kvadrāts» demonstrē savu racionalizatoru sasniegumus.

Mūsu republikā strauji attīstās būvindustrija. Par to spilgti stāsta izstādes eksponāti. «Ko mēs pašlaik ceļam» — tāds nosaukums dots eksponātu grupai, kas izstādes apmeklētājus iepazīstina ar celtniecības progresīvajām metodēm un jaunākajiem būvmateriāliem. Maketi, diagrammas un projektu skices dod skaidru priekšstatu par republikas jaunceltnēm, par jaunāko tehniku, kas aizstāj roku darbu būvniecībā.

Izstādē redzami Āgenskalna priežu dzīvojamo namu masīva un Lielās Juglas masīva maketi, parādīts, kāda izskatīsies J. Raiņa Dailes teātra jaunā ēka, universālveikals «Bērnu pasaule» Krišjāņa Barona ielā, vidusskola Imanta Sudmaļa ielā Vecrīgā, mikrorajons Ķīpsalā un citi būvobjekti.

Izstādes atklātajā laukumā eksponēti dzelzsbetona bloki, kas sver vairākas tonnas, tiltu posmu detaļas, moderns, no dzelzsbetona paneļiem izbūvēts dzīvoklis. Kalnciema būvmateriālu kombināts demonstrē minerālvati, kuras ražošana pēc centrbēdzes metodes apgūta uzņēmumā. Kombināta inženieru un pirmrindnieku izstrādātā jaunā metode dod iespēju dubultot darba ražīgumu.

Izstādes apmeklētāji dzīvi interesējas arī par eksponātiem, kas dod priekšstatu par jaunākajiem sasniegumiem mašīnbūvē, radiotehnikā, vieglajā rūpniecībā, mēbeļu ražošanā, lauksaimniecībā un citās tautas saimniecības nozarēs.

misko staru novērojumiem. Zinātniskie pētījumi palīdzēja izdibināt ultraviolēto un rentgena staru intensitātes maiņas likumsakarības atkarībā no procesiem, kas notiek uz Saules un tās vainagā. Pietiekami sīki izpētīti primārie kosmiskie stari. Iegūti jauni dati par jonosfēru, kas atrodas vairāk nekā 100 kilometru augstumā, un tās struktūru. Šis slānis stipri ietekmē radioviļņu izplatīšanos.

Šie un daudzi citi zinātnisko pētījumu rezultāti dod iespēju gūt pareizāku priekšstatu par Zemes atmosfēru kopumā.

Izdarīts svarīgs atklājums, ka Mēnesim nav magnētiskā lauka. Visaugstākajos atmosfēras slāņos un telpā ap Zemi atklātas joslas, kur ir liela elektrisko daļiņu koncentrācija.

Grūti novērtēt par augstu dzīvu organismu, izmēģinājuma dzīvnieku un visbeidzot cilvēka stāvokļa novērojumu rezultātus, kas iegūti visās kosmiskā lidojuma stadijās. Pētījumu dati likuši stingru zinātnisku pamatu kosmosa bioloģijai.

Lieliski ir kosmisko lidojumu tehniskie rezultāti. Zemes mākslīgie pavadoņi, raķetes un kosmiskie kuģi precīzi tika ievirzīti noteiktajās orbītās un trajektorijās. To kustības novērojumi parādīja, ka aprēķini un eksperimentālie dati teicami sakrīt. Sarežģītajos kosmisko lidojumu apstākļos bez kļūmēm darbojas visas radiosakaru un tālvadības sistēmas.

Protams, ka šos panākumus varēs gūt miera apstākļos, kad būs izbeigta drudžainā bruņošanās un mazināts starptautiskais saspīlējums. PSĶP CK, PSRS Augstākās Padomes Prezidija un Padomju Savienības valdības aicinājumā sakarā ar varoņu kosmonautu A. Nikolajeva un P. Popoviča grupveida lidojumu teikts: «Mūsu laikā zinātne un tehnika paver neierobežotas iespējas apgūt dabas spēkus un vispusīgi izmantot tos cilvēka labā. Dižie zinātnes atklājumi vienīgi tad var kalpot dzīves apstākļu uzlabošanai, ja tie tiek izmantoti mierlaika mērķiem, cilvēka laimes vārdā. Padomju valsts konsekventi un neatlaidīgi cīnās par stabilu mieru visā pasaulē. Miermīlīgi mērķi bijuši arī jaunajiem padomju kosmosa kuģu lidojumiem.»

Pa jaunām, vēl grūtākām pasaules izplatījuma trasēm lidos padomju kosmonauti. Viņi dos jaunu ieguldījumu zinātnē visas cilvēces interesēs.

J. KORIDAĻINS,
fizikas un matemātikas zinātņu kandidāts, PSRS Zinātņu akadēmijas Zemes fizikas institūta direktora vietnieks

Cilvēks bez pienākuma jūtām

Sirmgalvis klusi stāsta par savām bēdām. Izaudzinājis vairākus bērnus un nu, kad pats kļuvis vecs un nespēcīgs, nācies ar tiesas palīdzību prasīt no tiem līdzekļus dzīvei. Taisnība, viens no dēliem arī bez tiesas devis ik mēnesi zināmu summu vecajam tēvam, pārējie bez ierunām izpildījuši tiesas spriedumu. Tikai meita Dzidra, lūk, nekādi nevarot pierast pie tā, ka tēvam ik mēnesi jādodot septiņi rubļi, un nedodot arī.

Var redzēt, ka 67 gadus vecajam Kārļim Avotiņam nav viegli stāstīt par paša meitas cietsirdību. Smagi arī to klausīties, sāpīgi redzēt asaras vecā vīra acīs.

— Esmu griezies pie tiesas izpildītāja, bet nekādu rezultātu, — viņš sarūgtināts saka. — Neesot līdzekļu, kā piespiest Dzidru maksāt šo nelielo summu. Vai tas var būt?

Dīvaini, taču tā ir: lēmums pieņemts, bet tā izpildi nav kas nodrošina.

Vecais vīrs pastāsta, ka ar meitu Dzidru esot visu laiku dzīvojis kopā kolhozā «Arājs» ciema padomei piederošā mājā, ko pats izremontējis. Bet tad pirms gadiem četriem aizgājis uz Viesītes kolhozu? Kāpēc? Nevarējis paciest meitas izlaidīgo dzīves veidu. Esot atstājis visu iedzīvi, gotiņu un citus lopus. Un tagad, lūk, kā viss iznācis. Nezinot vairs, pie kā griezties.

Māja, kur dzīvo Dzidra Avotiņa, ir kolhoza «Arājs» patālā stūrī. Nē, te nekas neliecina par trūcību, kas neļautu sniegt palīdzību vecajam tēvam. Tiesa, nav arī lielas bagātības. Bet no kurienes lai tā rastos, ja šī 34 gadus vecā sieviete kolhozā nestrādā, tātad pārtiek tikai no savas personīgās saimniecības.

— Esmu slima ar sirdi, — sūkstās Dzidra Avotiņa.

Ārsta zīmes tomēr nav. Stāstīt, protams, var visu.

Kolhozs viņai esot nodarījis pārestību—nedevuši darbu turpat pie mājas, tad arī sastrīdējušies ar priekšsēdētāju, viņas lopiem paredzētās ganības uzaruši, un viņa iespītējusies un nolēmusi vispār nestrādāt.

Ko teikt par šādiem baltiem diegiem šūtiem argumentiem? Tikai vienu: kolhozs varēja atņemt Avotiņai arī piemājas zemi, un nesaprotami, kāpēc tas nav izdarīts. Kā var ļaut jaunam, darba spējīgam cilvēkam dzīvot kā parazītam un izmantot kolhoza labumus? Tā taču ir pārestība tiem, kas čakli strādā. Arī lopi Avotiņai, protams, nav nobeigušies badā — kaut kur tie ganās. Kur gan citur, ja ne uz kolhoza zemes.

— O, šo sievu mēs labi pazīstam. Cik viņas lopi nav kopus sējumu nopostījuši! — vaicāti par Dzidru Avotiņu, vienā balsī iesaucas pirmās brigādes ļaudis.—Īsta liekēde!

Taču, neskatoties uz slinkumu, Dzidra Avotiņa trūkumu necieš. Bet kā tad ar tēvu? Nē, par viņu meitai sirds nesāp. Esot septiņus rubļus aizsūtījusi. Pirmos desmit mēnešos! Tos pašus tad, kad pārdevusi prāvu bullēnu un saņēmusi lielāku naudas summu — divarpus simta rubļu.

Lai tēvs nākot atpakaļ — uz visiem jautājumiem Avotiņai viena atbilde. Tas taču izsmiekls! Pēteris Zaķis, kura atnākšana uz kluso, nomaļo sētu bija iemesls vecā vīra aiziešanai, taču joprojām te uzturas. Un Pēteris Zaķis ir cilvēks, ko nosoda visi godīgie kolhoznieki. Pametis ģimeni, galīgi paklīdis, godīga darba baidās kā velns no krusta — tāds ir šis cilvēks. Viņu nicina pat paša bērni. Kolhozniekī zina stāstīt, ka viņš kaut kur braukājot apkārt, zivis zvejodams. Kad ierodoties, tad sākoties dzeršana, kas arī Dzidrai Avotiņai labi patīkot. Jā, vecajam tēvam tādos apstākļos nav iespējams dzīvot.

Un vēl viena interesanta detaļa. Dzidra Avotiņa esot «baznīcas dāma» — baznīcas padomes locekle. Protams, par reliģiski noskaņotās sievietes izdarībām nav jābrīnās— baznīcas morāle taču vienmēr atšķirusies ar melīgumu, liekulību. Un pie baznīcas kā likums turas tie, kam nav pa ceļam ar mūsu sabiedrību, mūsu komunistisko morāli.

Kārli Avotiņu kolhoza «Arājs» ļaudis atceras ar labu vārdu. Esot strādājis visādus darbus, ko vien spēki atļāvuši, godīgs, darbīgs vīrs. Toties par Dzidru Avotiņu neizdevās dzirdēt labu ne no viena. Nu ko, gadās, ka ābols nokrīt tālu no ābeles.

Protams, kolhoza «Arājs» krietnie ļaudis ilgi necietīs savā vidū parazītu, piespiedīs Dzidru Avotiņu strādāt. Bet viņa jāpiespiež arī pildīt savu pienākumu pret tēvu.

B. IĻJINA

Adrese—vecāku darba vieta

«Uz skolu es neiešu, jo visa tāda runāšana ir veltīga. Mājās Guntis nemācās un man neklausa. Tēvs no viņa atsakās — lai dara ar viņu, ko grib. Nododiet milicijai, ja viņš ir ko izdarījis, vai sviediet no skolas laukā — apnicis runāt.»

Grūti ticēt, ka šādu vēstuli skolai atsūtījusi zēna māte. Diemžēl, jātic. Mūsu priekšā rūtiņu burtnīcas lapa un ar zīmuli rakstītas rindas. Skaidri salasāms paraksts— A. Bušmane. Vai tiešām mātes sirds atļāva uzrakstīt šo zīmīti? Kā var būt vienaldzīgs sava dēla liktenis, tas, vai viņš izaugs par godīgu cilvēku, vai varbūt kļūs par smagu nastu visai sabiedrībai? «Apnicis runāt,» — raksta A. Bušmane. Jā, dažreiz runāšana tiešām ir veltīga, bet ne jau runāšana, pamācības ir vienīgais audzināšanas līdzeklis. Ja Jūs, b. Bušmane, kopā ar Gunta tēvu par dēla audzināšanu būtu padomājuši jau agrāk, tad šodien nebūtu jāsaka tādi vārdi, no kuriem jums pašai vajadzētu kaunēties, tad šodien jūsu Guntis būtu labāko skolēnu skaitā. Bet tagad?

«Jēkabpils 1. vidusskolas 7. a klases skolnieks Guntis Bušmanis ir ļoti nedisciplinēts, atsakās strādāt izmēģinājumu lauciņos praktisko darbu stundās, nepilda skolotāju rīkojumus, mācās neapmierinoši,» — tādu raksturojumu devuši 1. vidusskolas skolotāji.

Dažas dienas atpakaļ Guntis pa klases logu izmeta uz ielas tintes pudeli un kādai rūpkombināta darbiniecei aplēja mēteli. Lai kopā pārrunātu zēna uzvedību, lai palīdzētu viņam laboties, skolotāji aizsūtīja mātei uzaicinājumu ierasties skolā. Bet kādu atbildi viņi saņēma? Tieši tādu, kā jūs izlasījāt šī raksta sākumā.

Kauns, ka tagad, kad jaunatnes audzināšanai pievērsta tik liela uzmanība, kad arī mūsu laikrakstā esam publicējuši vairākus rakstus par bērnu audzināšanu, par vecāku un skolas ciešākām saitēm, vēl ir tādi vecāki, kuri nesaprot, ka viņi ir atbildīgi par saviem bērniem, ka vecāku uzdevums palīdzēt skolai, bet nevis sacīt — «nododiet milicijai, ja viņš ir ko izdarījis». Nē, nevis Guntis jānodod milicijai, bet jums, mātei un tēvam, būs jāpaskaidro saviem darba biedriem, kāpēc nerūpējāties par dēla audzināšanu, kāpēc nepalīdzējāt skolai.

«Griežamies pie 11. ATK vadības, kur strādā Voldemārs Bušmanis — Gunta tēvs, pie 11. ATK sabiedriskajām organizācijām un visas Jēkabpils sabiedrības, lai kopīgiem spēkiem liktu Bušmaņu ģimenei pildīt savu vecāku pienākumu — kārtīgi audzināt dēlu Guntī,» — raksta 1. vidusskolas skolotāji.

Arī mēs ceram, ka šis gadījums nepaliks bez ievērības, ka sabiedrība teiks savu vārdu. Lūdzam mūsu avīzes lasītājus, vecākus izteikt savas domas, novērtēt pilsoņu Bušmaņu rīcību.

L. SALA

SPORTS

Jauno vieglatlētu starti

— Laiks kā pasūtīts, — teica gan skolotāji, gan paši pionieri — sacensību dalībnieki. Un tiešām, saule 25. septembrī bija daudz devīgāka nekā parasti šovasar. Tādos labvēlīgos laika apstākļos Jēkabpils 3. vidusskolas sporta laukumā pionieru — jauno vieglatlētu sacensībās tikās gan seni sāncenši vieglatlētikas sektoros, gan pavisam iesācēji, kam šīs sacensības bija pirmās, jo jaunākās grupas dalībniekiem tikai 11—12 gadu.

Atzinību nepelna Liepenes, Seces, Mežāres astoņgadīgās un Atašienes vidusskola, kas šajās zonas sacensībās nepiedalījās. Tam par iemeslu daļēji ir komjaunatnes rajona komitejas un «Vārpas» padomes novēlotā sacensību organizācija. Skolas par šīm sacensībām nepilnīgu telefonogramu saņēma tikai sestdien, lai jau otrdien ar komandu, sastāvošu no 3 grupām (minimāli 30 skolēnu), izietu uz starta. Kā gan citādi Saukas astoņgadīgā skola būtu mērojusi ceļu līdz Jēkabpilij ar nepareizi un nepilnīgi sastādītu komandu? Tas vēlreiz pierādīja, ka sacensības nevar rīkot, paziņojot par tām tikai ar īsu telefonogramu un pāris dienas pirms to sākuma.

Sacensību gaitā sīvākas cīņas komandu vērtējumā izvērtās vidējā grupā, kurā bija visvairāk dalībnieku. Vidusskolu grupā uzvarēja Jēkabpils 2. vidusskola ar 1950 punktiem, bet astoņgadīgo skolu grupā Jēkabpils skola — 1772 punkti un Ābeļu skola — 1636 punkti. Jaunākajā un vecākajā grupā vidusskolām uzvarēja Jēkabpils 3. vidusskola, bet astoņgadīgo skolu grupā — Ābeļu skola.

Individuāli daudzās disciplīnās tika uzrādīti labi rezultāti. Šī gada republikas pionieru spartakiādes uzvarētājs un rekordists Alvis Skalbe 60 m labvēlīgos laika apstākļos veica 7,5 sekundēs, bet rajona lauku skolu uzvarētājs Oskars Mičulis 7,6 sekundēs. Uzvarētāji četrcīņā: jaunākajā grupā meitenēm Ingrīda Dogžina (Jēkabpils 3. vidusskola) 181 punkts, zēniem Jānis Stāns (Jēkabpils 2. vidusskola). Vidējā grupā meitenēm Dzintra Sipko (Jēkabpils 3. vidusskola) 235 punkti, zēniem Oļegs Maligins (Jēkabpils 2. vidusskola) 221 punkts. Vecākajā grupā Alvis Skalbe 344 p. un meitenēm Berta Bernatoviča 301 punkts.

F. SJOMKĀNS,
zonas sacensību galvenais tiesnesis

Jēkabpilieši koncertē Ļaudonā

Jau krietni pirms afišās norādītā laika uz Ļaudonas ciema tautas namu nāca cilvēki. Svētdienas vakarā Ļaudonā viesojās Jēkabpils lauksaimniecības tehnikuma paškarbnieki ar dziesmām, dejām, satīru un humoru. Klausītāji priekšnesumus uzņēma ļoti atsaucīgi. Bieži aplausi nerimās, līdz programmas numuru atkārtoja. Jēkabpiliešu estrādes koncerts sagādāja patīkamu atpūtu un daudz jautru brīžu gan Ļaudonas kolhozniekiem, gan arī citu apkārtējo kopsaimniecību un iestāžu darbaļaudīm.

No visas sirds novēlam jaunus, vēl lielākus panākumus rosīgajam estrādes kolektīvam!

A. LŪSIS
Madonas rajonā

7. oktobrī— laimestu izloze Jēkabpilī

Par laimestu noguldījumiem republikā ik gadus notiek divas laimestu izlozes. Laimestu noguldījumi atšķiras no beztermiņa noguldījumiem tikai ar to, ka visu noguldītājiem pienākošos ienākumu pēc aprēķina 2% gadā izlozē laimestu izlozēs. Par katriem 1000 laimestu noguldījumu rēķiniem katrā izlozē tiek izlozēti 25 laimesti 25 līdz 200 procentu apmērā no noguldījuma vidējās summas.

Šī gada 7. oktobrī, plkst. 11.00 Jēkabpils rajona kultūras namā, Rīgas ielā Nr. 210 notiks laimestu izloze par laimestu noguldījumiem, kas iemaksāti Latvijas PSR valsts darba krājkasēs.

Biedri! Izmantojiet šo izdevīgo noguldījumu veidu!

P. ĻOBA,
Jēkabpils CVD krājkases inspektors

ERIKS TAUNS

Diploms ar izcilību

STĀSTS

(6. turpinājums)

Apsarkušas acis neuzticīgi skatās ienācējos, tad tajās atplaiksnās kaut kas starp naidu un bailēm, un viņš nosaka pats sev:

— Tad no skolas laikam būsiet.

Viņš aiziet un apsēstas pie galda, atbalsta galvu rokās un vienu aci blenž stāvētājos. Neaicina tālāk, nedzen projām.

It kā viņi te desmitām reižu bijuši un neko jaunu viņam pateikt nevar.

— Astras tēv, te Astras audzinātājs, — iepazīstina meitene, — gribēja ar jums aprunāties.

— Ja audzinātājs, tad audzinātājs, skaidrs, ka nenāks tāds, kam gar viņu nav nekādas daļas, —noburkšķ sēdētājs.

Konrādam šāda uzņemšana izjaukusi visu brauciena laikā sagatavoto nosodošo runu.

— Astras nav? — viņš iesāk pavisam ne tā, kā vajadzētu.

— Nav. Ja jau esat ieradušies, tad laikam gan zināsiet, ka mājās viņas nav. Ciemoties vien tak nebūsiet nākuši.

— Jā, — Konrāds sāk atgūt runas spēju. —Mēs zinām, bet jums krūtīs sirds vietā laikam sažuvis sakārnis, ka varējāt tā rīkoties.

—Elga, meit, izej pastaigāties,— pavēl vecis skolniecei, bet Konrādam parāda uz solu pretējā galda pusē: — Sēdiet. Jauns vēl esat, lai spriestu par to, kas man krūtīs, — viņš nocērt kā ar cirvi. — Lekcijas esmu dzirdējis. Apriebušās. Vairs neeju. Mācīt mani nemēģiniet. Neiznāks.

— Es tomēr gribētu zināt, kāpēc jums tāda attieksme pret meitu, — Konrāds saņemas. — Kāpēc jūs viņu izdzināt?

— Kāpēc? Tas stāsts ir pagarš. Nesapratīsiet. Neviens mani nesaprot. Par āpsi saukā, — viņš mēģina iesmieties. — Bet ar Astru bij tā: es biju noteicis, ka tajos komjauniešos viņai nav ko meklēt. Mans vārds šajās mājās ir likums. Viņa nepaklausīja — to jūs tur skolā esat panākuši, sarīdat bērnus pret vecākiem — un tad es aizcirtu durvis. Ja nav, lai nav. Mans vārds te ir likums...

Viņš runā tik vienaldzīgi kā par pagalmā izsviestu salauztu krēslu, un Konrādu baida šī drausmīgā nejūtība. Liekas, nokvēpušie griesti var uzgult pleciem, izbirt nomelnējušās logu acis un pagalma koki sagāzties pār viņiem, bet vecis aiz galda sēdēs nepakustēdamies, nesatricināms savā vienaldzībā.

Aiz pāri pusistabai pārsistās dēļu sienas gultā kāds sakustas un ievaidas.

— Re, māte. Slima. No priekiem, jūs domājat? Alga par bērnu audzināšanu.

Klusums. Smags un nospiedošs. Piesmacis. Kā vecs, pieglumējis linu mārks.

Konrāds jūt,ka neko nepanāks, neko nenoskaidros.

Viņš mēģina vēl:

— No kurienes, ja drīkstu zināt, jums, piedodiet, es gribētu sacīt, tāds dzīvniecisks naids pret komjaunatni?

— Naids? Es to neesmu teicis, jaunekli. Naida man nav. Ne pret vienu. Man vienalga, ko viņi tur dara, aiz meža. Bet te lai nejaucas, lai nelien. Nepadošos. Un mājniekiem neļaušu. Bet, kas aiz meža, vienalga.

— Vai tad jums nekad dzīvē nebija nekā cita kā tikai šis vienalga?

— Bija! — kā akmeni viņš iesviež Konrādam sejā. Pietrūkstas kājās un papleš rokas kā putns aizlauztus spārnus:

— Bija! Viss man bija: mājas, gaiši logi, ziedošas ābeles, briestošas druvas — viss! Divi dēli man bija. — Tagad viņš pārliecas pāri galdam tā, ka Konrāds neviļus atraujas atpakaļ, redzēdams vecā acīs gaistam saprātu. — Komjaunieši! Tai trakajā gadā. Vēlāk paņēma abus un mani līdz. Kā netīras grīdas lupatas vazāja. Iegrūda nometnē, miesu no kauliem atsita nost, katru nakti veda šaut. «Lai dzīvo... par Dzimteni»... tā viņi tur kliedza caur lamām un sitieniem. Bet kas šiem vairs par dzimteni, kad lode krūtīs un pāris lāpstas zemes virsū?! — viņš atkrīt uz sola, sēc atvērtu muti un sīki siekalu pilieni krājas uz galda. Viņš aizsmacis pēkšņi un čukst:

— Aizveda... arī manus... vēl šodien nezinu, kur trūd viņu kauli. Lūk, tad es gribēju sev galu padarīt, bet neļāva, nolādētie, pamatīgam vilka dzīvību ārā, bet neļāva. Dzīvība — tā bija viņu rokās, iegribējās papriecāties — izdzēsa. Bet pašam neļāva. Uzmanīja, arvari grūda barību mutē. Daži sajuka prātā. Man nelaimējās. Es nolādēju visu pasauli, sevi, dēlus un viņu komjaunatni un zvērēju nekalpot vairs nekādai varai. Kad citi man blakus kala bēgšanas plānus, es skaitīju lūgšanas — tēvs kādreiz iemācīja. Izdzīvoju. Kā samīta slieka pārvilkos mājās. Un tad man bija tikai Astra. Astru es audzināju sev. Šai meža kaktā ar bībeli. Jūs saprotiet: sev!

— Tātad reliģija, — no garā stāsta Konrāds izlobījis vienu.

— Bet vai tad jūs nezināt, ka daudzi no tiem, kas arī sakās dievam ticam, bija tie slepkavas?

(Turpinājums nākošajā numurā)

Redaktore B. IĶLĀVA

Avīze iznāk otrdienās, ceturtdienās un sestdienās. Tālruņi: redaktorei — 2342, redaktores vietniecei un sekretārei — 2262, redaktores vietniekam — lauksaimniecības nodaļas vadītājam — 2502, partijas un komjaunatnes, kultūras un skolu nodaļu vadītājiem — 2340, tiešais vads tālsatiksmei — 7. Redakcija: Jēkabpilī, Brīvības ielā 212.

«Падомью Даугава» — газета ЦК КП Латвии и Совета Министров Латвийской ССР в зоне Екабпилсского территориального производственного колхозно-совхозного управления.

Iespiests Poligrāfiskās rūpniecības pārvaldes 15. tipogrāfijā, Jēkabpilī, Brīvības ielā 212 T. 9.940. Pas. 1704